

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА КРУШЕВАЦ

37000 Крушевац, Чолак Антина 41, тел: 037 427 811 факс: 037 421 912 e-mail: kontakt@poljostanica.com

БРОЈ 7 /2014

БИЛТЕН

ЈУЛ 2014

САДРЖАЈ

1. Контрола плодности земљишта – дипл.инж.Радојка Николић	3
2. Системи наводњавања и начини заливања – дипл.инж.Сњежана Вујиновић.....	4
3. Најзначајније болести лука-дипл.инж. СандраМилетаковић	5
4. Припрема складишта за пшеницу-дипл.инж. Драгољуб Милосављевић	6
5. Зелена резидба винове лозе – прекраћивање зелених ластара и закидање заперака дипл.инж.Живомир Николић	7
6. Зелена резидба воћа - дипл.инж.Радомир Бушатовић	8
7. STIPS	9

КОНТРОЛА ПЛОДНОСТИ ЗЕМЉИШТА

Значај – Основни значај анализе хемијских особина земљишта проистиче из потребе упознавања његових важнијих особина неопходних за извођење **мелиоративних мера поправке** (калцификација, хумизација, фосфатизација и сл.), и **правилан избор и употребу минералних и органских ђубрива**. Хемијском анализом земљишта добијају се подаци о његовој киселости (pH), садржају хумуса, калцијум карбоната, (CaCO₃), азота, (N), фосфора (P) и калијума (K).

Узимање узорка – Узимање узорка земљишта представља једну од најзначајнијих мера у правилној примени ђубрива. Од тога како је узет узорак земљишта у великој мери зависи и резултати анализа, па отуда и исправност закључка и препорука за ђубрење.

Алат – за узимање узорка користе се сонде разних типова, ашов, педолошки нож, PVC или платнене кесе, кофе етикете, прибор за писање.

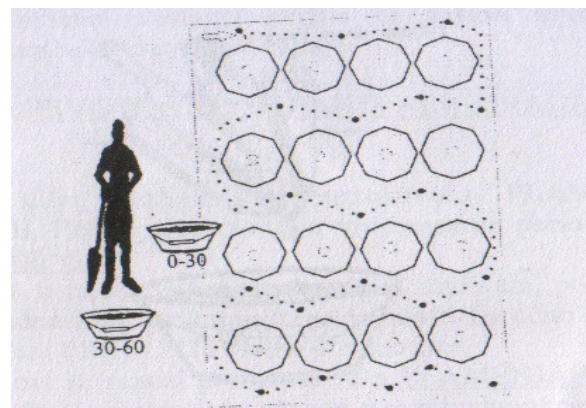
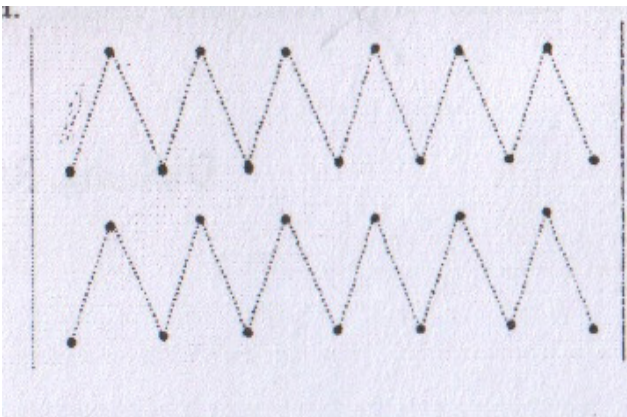
Место узимања узорка – узорак се узима са једне катастарске парцеле, једног типа земљишта, под истом културом и са типичног места.

Дубина узимања узорка – за ратарске и повртарске усеве она износи 0-30 цм, а за воћне врсте и винову лозу узорци се узимају са две дубине: 0-30 цм и 30-60 цм.

Време узимања узорка – узорци се узимају после жетве или бербе, ратарских, повртарских и воћних врста.

Појединачни узорци се узимају са 10-20 места на површини од 1-2 ха.

Шема узимања појединачних узорка код једногодишњих усева (ратарство и повртарство) и при подизању вишегодишњих засада.

Шема узимања појединачних узорка у воћарству (две дубине – две одвојене посуде).

Поступак – ашовом се извади грумен земље, затим се уз ивицу рупе поново забоду ашов од површине до дубине од 30 цм. Пажљиво се извади тако да на ашову остане слој земље и поступи као на следећој слици:

Уколико се узорковање врши за воћарске културе, са истог места се узима и други узорак земљишта са дубине од 30-60 цм.

Цео поступак се понавља на сваком од одређених места на парцели.

Све **појединачне** узорке треба добро измешати и узети **просечан узорак** тежине од 05 кг.

Сваки просечан узорак треба да прати етикета на којој се уписују следећи подаци:

1. Број узорака
2. Име носиоца газдинства
3. Место (потес)
4. Катастарски број парцеле
5. Култура
6. Површина парцеле
7. Дубина узимања узорака
8. Класа

Сва регистрована комерцијална газдинства имају право на **бесплатну контролу плодности** земљишта од I – V катастарске класе за равничарско подручје и од I – VII за брдско подручје. Произвођачи су у обавези да донесу потврду о активном статусу и сетвену структуру приликом доношења узорака како би остварили право на бесплатну анализу. Сваке четврте године се врши поновна контрола плодности истих парцела и на тај начин се спроводи системска контрола плодности земљишта.

Дипл.инг.Радојка Николић
саветодавац за ратарство

МЕЛИОРАЦИЈЕ

СИСТЕМИ НАВОДЊАВАЊА И НАЧИНИ ЗАЛИВАЊА

Системи за наводњавање пољопривредних култура састоје се од:

- Захватања и довођења воде на заливна поља система за наводњавање
- Развођење воде по заливним пољима
- Довођење воде у земљиште и влажење земљишта до одређене дубине

Развојем индустрије проналазе се, развијају и усавршавају нови начини наводњавања, односно мањи или већи број система који прати одређена техника и механизација. Према довођењу воде у земљиште разликују се, углавном, четири начина наводњавања. Према првом начину наводњавања, површинско наводњавање, вода се гравитационим путем доводи на

земљиште и у њега упија. Други начин наводњавања назива се орошавање или вештачка киша, када се вода помоћу различитих уређаја и под великим притиском избацује у облику кише изнад површине земљишта које наводњавамо. Трећи начин наводњавања односи се на наводњавање кап по кап и микрокоишење. Четврти начин наводњавања назива се подземно наводњавање када се вода у зону кореновог система доводи подземним путем. Наиме, у подораничним слојевима, на одређеној дубини и под одређеним условима, може се одржавати ниво подземне воде, или да се дренажним цевима доводи у ове слојеве земљишта и на тај начин одржава влажност земљишта.

Избор начина наводњавања зависи углавном од производних, техничких и економских могућности, али су такође веома значајни и климатски, земљишни и топографски чиниоци. Сваком начину наводњавања одговарају одређени системи наводњавања и техника заливања, односно начини по којима се вода разводи по пољима.

Техника заливања има велики значај за успешно организовање биљне производње на наводњаваном земљишту јер треба да омогући следеће:

Што већу ефикасност рада у процесу заливања, уз примену што веће механизације и аутоматизације заливања

Добро влажење земљишта и одржавање повољног водно-ваздушног режима

Максималну примену механизације за обављање агротехничких радова на заливним пољима

Да се не погоршају хемијске, физичке и биолошке особине земљишта

Да буду што мањи трошкови коришћења и одржавања система за наводњавање

Начини заливања разликују се по величини притиска и количини воде која долази на заливна поља, као и по начину развођења воде на заливним пољима. Избор начина наводњавања у односу на услове је веома сложен и важан посао јер зависи од великог броја чинилаца. Потребно је детаљно анализирати све чиниоце који доприносе већој продуктивности и ефикасности у коришћењу система.

Дипл.инг.Сњежана Вујиновић

ЗАШТИТА БИЉА

НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ БОЛЕСТИ ЛУКА

Трулеж главица и лисна пегавост лука (*Botrytis allii*, *B.squamosa*, *B.cinerea*)

Штете које овај патоген може причинити могу бити велике а огледају се у пропадању лисне масе, што доводи до смањења приноса и квалитета луковица. *Botrytis allii*, *B.squamosa* доводе до пегавости листа. Настају ситне беличасте или жућкасте пеге, често са ореолом светлије боје. *B.cinerea* доводи до трулежи луковица на пољу или у складишту. Плодоред и уклањање биљних остатака или њихово дубоко заоравње су корисне превентивне мере. Основна заштита је употреба здравог или дезинфикованог семена или садног материјала. После вађења из земљишта арпаџик или луковице треба добро осушити на пољу. У чисто и дезинфиковано складиште уносити само здраве и неоштећене луковице.

Пламењача лука (*Peronospora destructor*)

Ово је једна од најштетнијих болести лука код нас, која може довести до великих губитака. У условима високе влажности и повећане топлоте на лишћуових биљака се може видети сивољубичаста превлака. На местима инфекције лисно ткиво некротира па настају краће или

дуже пеге које се шире од врха ка основи лишћа. Оболело лишће почиње да вене а касније се суши. Мицелија гљиве из оболелог лишћа прелази у луковице и на унутрашњим љуспама јављају се загасите пеге, а у случају системичне заразе долази до трулежи целе луковице. Први симптоми у случају локалних инфекција су бледозелене или жућкасте овалне или издужене пеге различите величине на вршном делу листа или цветоносног стабла. Заражено ткиво некротира. Из листа патоген доспева и на врат главице па су оне у складишту подложне нападу проузроковача трулежи. За гајење лука треба користити оцедно земљиште, а сетву или садњу урадити тако да постоји веће растојање у реду и између редова, због бољег проветравања. Треба бирати сунчане терене јер брже сушење листа смањује могућност појаве инфекције. Обавезна је и примена фунгицида.

Црна пегавост лука (*Alternaria porri*)

Ово је значајно обољење црног лука и празилука и може причинити значајне штете при гајењу ових биљака. На оболелом лишћу настају локалне пеге, у почетку жућкасте, а касније тамнокрке боје издуженог облика. Развијају се по целој дужини листа или цветоносног стабла. Пеге се временом увећавају, увећава се и њихов број и покривају већи део лиусне површине. Током вегетације оствари се више циклуса заразе нарочито у условима честих киша и обилних роса. Вишегодишњи плодоред и уклањање биљних остатака доприносе спречавању појаве обољења. Од фунгицида се може користити Ортива опти, али само за производњу лука за главице.

Рђа лука (*Puccinia spp*)

Ова болест највеће штете наноси при производњи празилука и белог лука, а мање на црном луку. У почетку се формирају пликови црвенкастомрке боје са окруженим хлоротичним ореолом. На листу се касније јављају и пликови црне боје који се често пружају дуж нерватуре листа. Јаче заражено лишће се суши и опада. Лишће се може обновити али ипак долази до смањења масе луковице и приноса. Лук треба гајити у анјмање трогодишњем плодореду. Након жетве прикупити и спалити остатке да би се уништио извор заразе. Обратити пажњу и на ђубрење, пошто интензивна примена азотних ђубрива погодује јачем развоју патогена, поготово при недостатку калијума. Од фунгицида се могу користити фунгициди на бази цирама.

Сандра Милетаковић, дипл.инж.

ПРИПРЕМА СКЛАДИШТА ЗА ПШЕНИЦУ

На подручју Расинског округа, почела је жетва стрних жита (јечам, пшеница, оvas). Обавештавамо пољопривредне произвођаче да пре уношења пшенице, односно лагеровања, треба припремити складишни простор за пшеницу. Пшеница се обично лагерује у магацинима, таванима и другим складиштима.

Напред наведена складишта треба прво испразнити и то тако што ћемо одстранити прошлогодишње остатке лагероване пшенице. После овог механичког чишћења складишта, изводи се «хемијско чишћење» тј. влажна дезинсекција којом се врши уништавање присутних штеточина – инсеката који су заостали на разним местима складишта.

За ову намену, односно третирање складишта, препоручујемо један од инсектицида:

- На бази **MALATION-а** препарати су: **ETIOL TEČNI**; и други. Они се примењују у концентрацији 3% два дана пре уношења пшенице и то третирају зидове и подове складишта
- На бази **PIRIMIFOS-METIL-а** препарат је **ACTELIC-50 EC** који се примењује у количини од 0,75 – 1,5 мл на м² површине складишта и то два дана пре уношења пшенице.

- На бази **DINHLORVOS-a** препарати су: **DIFOS E-50, DININ**. Ови препарати се примењују у количини 50-100 мл на 100 м³ празног складишта и то на два дана пре уношења пшенице, на температури изнад 15°C.

ОПШТЕ УПОЗОРЕЊЕ:

Пољопривредним произвођачима се препоручује да се придржавају упутства о примени инсектицида уз мере предострожности о заштити људског здравља, као и животне и радне средине.

Драгољуб Милосављевић, дипл.инж.
стручни сарадник за заштиту биља

ВИНОГРАДАРСТВО

ЗЕЛЕНА РЕЗИДБА ВИНОВЕ ЛОЗЕ – ПРЕКРАЋИВАЊЕ ЗЕЛЕНИХ ЛАСТАРА И ЗАКИДАЊЕ ЗАПЕРАКА

Прекраћивање ластара у пракси обавља се двојачко: закидање или пинсирање само родних ластара и заламање свих ластара на чокоту.

Закидање – пинсирање родних ластара примењује се код шпалирског начина гајења винове лозе. Закида се само врх код родних ластара који су донели род и који ће се резидбом на зрело уклонити. Закидање врха је ефикасна мера код сорти које су склоне рехуљању (чауш, багрин). Овом мером може се повећати принос до 30%. Пинсирање се обавља непосредно пред цветање, 10-20 дана.

Приликом закидања врха мора се обратити пажња да се изнад највише цвасти остави најмање 10 листова. Закидање се обавља ручно прстима или помоћу ножа.

Заламање – прекраћивање ластара подразумева одстрањивање неколико развијених вршних листова на ластару. Ова операције се врши после прецветавања винове лозе када ластари прерасту највишу жицу на шпалиру. Рано заламање изазива повећано избијање заперака, повећање крупноће бобица и смањење процента шећера у шири. Касније заламање ластара за време шарка повећава проценат шећера у шири и смањење броја заперака и њихов пораст, оно је боље за винске сорте. У кишним годинама заламање треба изводити касније и што краће, а у сушним годинама заламање треба обавити раније и што дуже да би се ластарима обезбедила довољна количина воде. Дужина заламања ластара код шпалирског гајења лозе обавља се на 20-30 цм изнад задње жице. Код гајења уз колац прекраћивање се обавља на висини од 30 цм изнад врха коља. И код једног и код грубог узгојног облика треба минимално оставити 10 листова на ластару.

Заламање ластара код младих винограда обично се обавља у августу месецу како би што боље сазрели до краја вегетације. Веома ниско заламање је штетно за биљку јер се смањује вегетативна снага и родни потенцијал чокота. Нека испитивања показују да је за нормалну производњу грозђа доброг квалитета најрационалније ако се по 1 м² површине земљишта у винограду оставља 2-2,5 м² лисне површине, односно за 1 кг грозђа треба обезбедити око 2 м² лисне површине по 1 м² земљишта. Заламање се обавља ножем и макамама, а на већим површинама најеконичније је машинским путем.

Заламање ластара не треба изводити када су високе температуре, јер може доћи до појаве ожеготина на грозђу, као што је био случај у 2012 . години.

Дипл.инг.Живомир Николић

ЗЕЛЕНА РЕЗИДБА ВОЋА

Зелена резидба у периоду родности је агротехничка мера која има задатак да успостави правилан однос између родности и вегетативног пораста .Орезивањем се постиже уједначена роднос и бујност као би воћка дошла у такве услове да рађа сваке године . Уколико воћка има сувише густу круну па светлост и ваздух не продиру у њену унутрашњост, уклањањем лоше распоређених грана, водопија и младара добијамо уједначеније развиће рамених грана, олакшану зимску резидбу, а истовремено боље обрастање квалитетним родним дрветом доњих делова круне.

Зелена резидба се може обављати у току целог периода вегетације, а најчешће се изводи крајем **јуна** и почетком **јула** месеца.

Састоји се у закидању младара и његовом проређивању. Код младих воћних стабала предност се даје савијању младара. Ако желимо убрзано повећање родности, савијање младара и једногодишњих гранчица треба извести тако да заузимају водоравни положај испод хоризонтале. Било би пожељно да превој буде ближе основи младара и да је што мањи. Тако ћемо мање подстицати избијање нових младара на месту превоја.

Младаре најлакше савијати док нису почели да у основи дрвене. Савијање треба изводити постепено у више наврата да недође до ломљења грана.

При избору младара за повијање предност треба дати оним гранама са продуженицом склапају отвореније углове.

Зелена резидба је задњих година постала редовна агротехничка мера која утиче на стабилност приноса и регулације родности код воћака.

Дипл. инж. Радомир Бушатовић

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 23. - 30.6.2014. godine**

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Banana (Banana)	115	110		110	
Breskva (Peach)	55	60	70	50	70
Grejpfrut (Grapefruit)	120	90		100	
Jabuka ajdared (Apples Idared)	65			60	
Jabuka zlatni delišes (Apples Golden Delicious)	90			90	
Jabuka Greni Smit (Apples Granny Smith)	90			90	
Jabuka ostala (Apples other)	70	60			40
Kajsija (Apricot)	100			100	80
Kruška (Pear)	90		80	100	100
Limun (Lemon)	180	165		170	
Malina (Raspberry)	280				450
Nektarina (Nectarine)	90		70	70	
Orah (Walnut)	900				700
Pomorandža (Orange)	85	80		80	
Trešnja (sweet cherry)	130	100		130	100
Višnja (cherry)	85		40	60	60

<i>Jedinica mere din/kg</i>	<i>Centralna Srbija</i>			<i>Vojvodina</i>	
	<i>Beograd</i>	<i>Kraljevo</i>	<i>Niš</i>	<i>Novi Sad</i>	<i>Subotica</i>
Boranija-žuta (String beans-yellow)	150			140	100
Brokoli (Broccoli)	150			140	
Dinja (Melon)	60		70	50	50
Grašak (Peas all sorts in th pod)	80				100
Karfiol (Cauliflower)	100			80	80
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	60	30	40	50	50
Krompir (Potato)	40	30		35	
Krompir-mladi (Potato Baby)		30	30		20
Kupus (Cabbage)	25	30	20	25	40
Lubenica (Watermelon)	50		35	50	55
Luk beli (Garlic)	200			180	
Luk cmi mladi (Spring onion)	17	18			30
Luk-cmi (Onion)	35	40	35	35	30
Paprika-babura (Pepper-babura)	90			90	
Paprika-šilja (Pepper-silja)	100	80		100	
Paradajz (Tomato)	70	100	60	70	80
Pasulj-beli (Beans white)	260	280			240
Spanać (Spinach)	130				100
Tikvice (Zucchini)	25	30		25	20
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	23	25		22	
Šargarepa (Carrot)	40	40	35	35	35

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 23.- 30.6.2014 godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina						Dominantna cena - Srbija							
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica		Zrenjanin						
Dviske	sve težine	sve rase	140	120																							
Jagnjad	sve težine	sve rase	220	210	180	280	240	250	240	290	240					300	300									240	
Jarad	sve težine	sve rase			150					220	190						250										
Junad	350-480kg	sve rase					240	240																		240	
Junad	>480kg	sve rase			230																						
Koze	sve težine	sve rase	100		150	110				130																	
Krave za klanje	sve težine	SM			170			150	150																	150	
Krmače za klanje	>130kg	sve rase	180	140	130					140																140	
Ovca	sve težine	sve rase	120	100	100	160	110	120	150	150																	
Prasad	16-25kg	sve rase	220	200	220	250	240	320	230	240	250	240															
Prasad	<=15kg	sve rase	230			270		320	230	250	260	250															
Telad	80-160kg	SM			400		350	350		370																350	
Tovljenici	80-120kg	sve rase	180	170	180	160		160	170	200	170																
Tovljenici	>120kg	sve rase	160	150	150	140		150	150	160	160																
Šliježad	sve težine	sve rase	150			140		200	180																		